

تنها راه مقاومت، ماندن است

«رژیم اشغالگر، فلسطینی‌های ساکن دره اردن را بیش از هر جای دیگری مجبور به خروج از سرزمین‌شان کرده است»
«جامعه بین‌المللی نباید ما را تنها بگذارد»

پرونده ویژه روزنامه‌نگاری اجتماعی در دوهزارویکمین شماره «شهروند» در صفحات ۹ تا ۱۵

فضای مجازی روزنامه‌های دنیا را تعطیل نکرده است

با یادداشت‌ها و مطالبی از
علی اکبر قاضی‌زاده، هادی خانیکی
بهروز غریب‌پور، رضا امیدی، فرشید یزدانی
سعید ارکان‌زاده یزدی، آرش نصراصفهانی و...

یادداشت اول

۲۰۰۰ هزار شهروند و شهروند ۲ هزاره

شهروند

و مسئولیت اجتماعی هلال احمر

مطبوعات این روزها حال خوشی ندارند. به میزان ناخوشی حال مطبوعات و رسانه‌های با مسئولیت، آرام آرام مرجعیت خبری و متاسفم که مرجعیت سرگرمی هم در حال کوچ به خارج است. از طرفی در جامعه‌ای شبیه به ظروف مرتبطه، رفتارها و کنش‌های بعضاً نامناسب در همه عرصه‌ها قابل مشاهده است. مصیبت‌های غیراخلاقی وارده به برخی از رسانه‌ها ما را هم متأثر ساخته است. من فکر می‌کنم مسیر درست سرپا نگه داشتن و تقویت کردن رسانه‌های کاغذی ما با هر میزان تیراژ است.

از وقتی خبر تحلیل و مطلبی از روزنامه در فضای مجازی هم مطرح می‌شود رنگ و بوی زیادی از مسئولیت‌پذیری و راهگشایی و حرمت قلم و رسالت جامعه در آن هویدا می‌شود. شهروند وارد دوهزارمین شماره خود شده است. شهروند از جهاتی روزنامه‌ای متفاوت است. شهروند بر روزنامه‌نگاری اجتماعی بنا شده است.

من فکر می‌کنم حوزه اجتماعی به رغم همه ادعاها و حرف‌هایی که پیرامون آن زده شده حوزه‌ای است که عمیقاً به آن پرداخته نشده است. تحولات اجتماعی در چند دهه اخیر ایران آنقدر سریع در جامعه از واحد شهری و فردی تا نهادهای اجتماعی رخ داده که ما بیش از هر جامعه‌ای نیازمند اندیشیدن در مسایل اجتماعی و واکاوی و به عرصه عمومی کشاندن آن هستیم.

من روزنامه‌نگاری اجتماعی را ضرورتی اجتناب‌ناپذیر در جامعه امروز ایران می‌دانم. حتی تحولات اجتماعی ناشی از کرونا هم به دقت مورد توجه قرار نگرفته و بر پیچیدگی اجتماعی و روانی جامعه افزوده است. شهروند روزنامه‌ای است که می‌تواند بخش مهمی از مسایل اجتماعی ما را تدوین کند. از سویی جامعه ایران امروز به «مسئولیت اجتماعی» نیاز مبرم دارد. هلال احمر نماد مسئولیت اجتماعی در جامعه است. ساختار هلال بر اساس داوطلبان شکل گرفته است.

از همین رو ما بیش از هر دوره دیگری نیازمند داوطلب خیر جمعی، داوطلب غمخوارگی ملی، داوطلب در کنار هم بودن و سایه سار دیگران شدن هستیم. شهروند روزنامه‌ای است که به خوبی می‌تواند مسئولیت اجتماعی هلال احمر را بگستراند. دوهزارمین شماره شهروند را به دوست عزیزم جناب آقای دکتر همتی رییس جمعیت هلال احمر، همکاران تحریریه، مدیران و نویسندگان و روزنامه‌نگاران، از حروفچین تا عکاس و ویراستار که با تلاش‌شان هر روز شهروند را به دست شهروندان می‌رسانند، تشکر می‌کنم. ماندگار و پایدار باشید. ☐

علی ربیعی

*** روزنامه‌نگار

یادداشت

رسانه، داوطلبی و وظایف اجتماعی ما

وقتی به گستره فعالیت‌های هلال احمر می‌نگری، باید قدری از بالاتر نگاه کنی تا از وسعت و عمق آن مطلع شوی. واقعیت این است که آنقدر پهنه انسان‌دوستی و صلح‌طلبی وسیع شده که در محدوده مرزها نمی‌گنجد و آنقدر آوای مظلوم در جهان زیاد است که هر چقدر برای کمک به آنها تلاش کنی و از آنان بنویسی، کم است. از دیگر سو، یکی از مولفه‌های مهم در انسجام اجتماعی که به عنوان سرمایه ارزشمند اجتماعی از آن نام برده می‌شود، فعالیت نیروهای داوطلب در بخش‌ها و زمینه‌های مختلف است که دارای معیارهای انسانی‌اند و هدایت‌گری اصولی آن برکات زیادی با خود به همراه دارد. پیشقراوانی که گزارشگران اجتماع و یادآوران آسیب‌های حاصل از حوادث طبیعی و غیرطبیعی‌اند. شاید از همین روست که این روزها جامعه‌شناسان و روانشناسان از پی حوادث متعدد، در تکمیل و تأیید نقش امدادگران و نیروهای خدوم به مدد می‌شتابند و چرخه اصلاح و امداد و ترمیم روزبه‌روز کامل‌تر می‌شود. چرخه‌ای که یک راه ارتباطی قوی می‌طلبد؛ رسانه‌ای تخصصی و هدفمند. همین نکته را خاویر کاسیانوس؛ مدیر منطقه‌ای آسیا و اقیانوسیه فدراسیون بین‌المللی صلیب سرخ و هلال احمر، به ما روزنامه‌نگاران گوشزد می‌کرد؛ با توجه به چالش‌هایی که در جهان امروز وجود دارد، ارائه خدمات بشردوستانه بدون کمک، حمایت و فعالیت اصحاب رسانه میسر و ممکن نخواهد بود. به گفته او، ما می‌توانیم سه نقش برای رسانه‌ها در خدمات بشردوستانه قابل شوییم: نقش حرفه‌ای و فراهم کردن فضایی است که جمعیت‌های ملی، راحت‌تر بتوانند وارد عملیات‌های میدانی شوند و خدمات خود را به افراد آسیب‌دیده ارائه کنند.

ادامه در صفحه ۴

یادداشت

بایدها و نبایدهای روزنامه‌نگاری اجتماعی

انتشار دوهزارمین شماره روزنامه شهروند با همه فراز و فرودهایش خبر خوشی است. هر نشانه‌ای از استمرار روزنامه و روزنامه‌نگاری در ایران نشانی از تلاش، گران‌جانی و امید دارد. پس باید این نشانه حیات را به دست‌اندرکاران، خبرنگاران و روزنامه‌نگاران، نویسندگان و خوانندگان «شهروند» تبریک گفت. اکنون می‌توان «شهروند» را در قامت روزنامه‌ای دید که می‌خواهد اجتماعی باشد و به این سبب میدان را برای دیدن اهمیت مبانی و الزامات روزنامه‌نگاری اجتماعی باز می‌کند. روزنامه‌نگاری اجتماعی اکنون در جهان و ایران دارای سبک و ژانر مشخصی است؛ تنها روایتی از آسیب‌ها و حوادث اجتماعی نیست، اگرچه از آنها غافل نمی‌ماند. روزنامه‌نگاری اجتماعی روایت همه‌آن چیزهایی است که در متن اجتماع و حتی در زوایای پنهان آن، در گوشه و کنارها در جریان است و نگاه کانونی آن به جامعه است. شکل و قالب‌بندی‌اش مستقیم و غیرمستقیم مخاطبان را به تمرکز و تأمل در باب مسائل اجتماعی سوق می‌دهد. به این اعتبار، اولویت دادن به سوزهای اجتماعی و پررنگ کردن مسائلی که مردم به‌صورت بنیادین یا در زندگی روزمره خود با آنها روبه‌رو هستند، از جمله اهداف اصلی این نوع روزنامه‌نگاری است. از مردم و به زبان مردم نوشتن و مردم را در فهم مسأله و یافتن راه حل مشارکت دادن، یکی از بارزترین ویژگی‌های روزنامه‌نگاری اجتماعی است. روزنامه‌نگاری اجتماعی هم مسأله‌بنیاد است، هم راه حل‌محور. تلاش می‌کند مسائل اجتماعی را در همان اندازه واقعی که هست، مطرح و نه تنها نخبان بلکه شهروندان را در این روایت خود دخیل و سهیم کند و بر پایه این فهم انتقادی، راه حل‌ها را صرفاً در زبان و قلمرو رسمی و حاکمیتی محدود نکند.

ادامه در صفحه ۵

هادی خانیکی

*** روزنامه‌نگار

رئیس جمعیت هلال احمر اعلام کرد:

تعطیلی شرکت‌های واسطه‌ای و سرانجام یک پرونده قضائی

بیشترین شیوع کووید-۱۹ در منطقه ۴

۱۴ تا ۲۰ درصد تهرانی‌ها مبتلا به کرونا شده‌اند

فیفا، فوتبال ایران را ثروتمند می‌کند؟

«اگر مدیران فدراسیون راهی برای دورزدن تحریم‌ها پیدا کنند در آینده‌ای نزدیک می‌توانند حدود ۸۰ میلیارد تومان از فدراسیون جهانی دریافتی داشته باشند»

۱۶ خرداد ما برای آن‌که

شهروند ۲۰۰۰ تایی شود خون دل‌ها خورده‌ایم...!